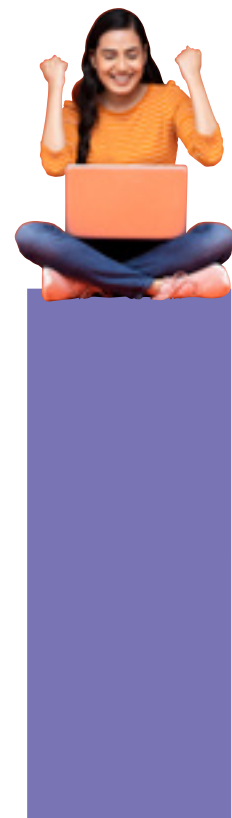
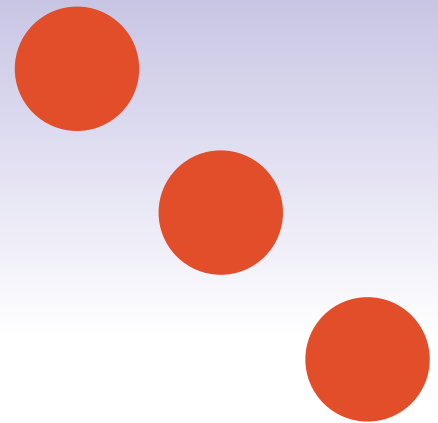

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και κατάρτισης 2022

ΕΛΛΑΔΑ

Ευρωπαϊκός
Χώρος
Εκπαίδευσης

Επικοινωνήστε με την ΕΕ

Η Europe Direct είναι μια υπηρεσία που απαντά στις ερωτήσεις σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Μπορείτε να επικοινωνήσετε με αυτήν την υπηρεσία:

- καλώντας ατελώς τον αριθμό 00 800 6 7 8 9 10 11 (ορισμένα δίκτυα τηλεφωνίας ενδέχεται να χρεώνουν τις κλήσεις αυτές),
• καλώντας τον αριθμό +32 22999696 ή
- συμπληρώνοντας το ακόλουθο ηλεκτρονικό έντυπο: https://european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_el

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2022

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2022

Η περαιτέρω χρήση επιτρέπεται εφόσον αναφέρεται η πηγή. Η πολιτική περαιτέρω χρήσης εγγράφων της Ευρωπαϊκής ΕΕ της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 2011, για την περαιτέρω χρήση εγγράφων της (ΕΕ L 330 της 14.12.2011, σ. 39).

Εάν δεν ορίζεται διαφορετικά, η περαιτέρω χρήση του παρόντος εγγράφου επιτρέπεται βάσει άδειας Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση εφόσον αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι τυχόν αλλαγές.

Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή στοιχείων τα οποία δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενδέχεται να απαιτείται άδεια απευθείας από τους κατόχους των σχετικών δικαιωμάτων.

HTML	ISBN 978-92-76-55882-8	ISSN 2466-9997	doi:10.2766/840891	NC-AN-22-004-EL-Q
PDF	ISBN 978-92-76-55885-9	ISSN 2466-9997	doi:10.2766/490319	NC-AN-22-004-EL-N

Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης 2022

ΕΛΛΑΔΑ

Οι εκθέσεις ανά χώρα της έκθεσης παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης παρουσιάζουν και αξιολογούν τις κυριότερες πρόσφατες και συνεχιζόμενες εξελίξεις πολιτικής σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης στα κράτη μέλη της ΕΕ. Παρέχουν στον αναγνώστη λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις των χωρών όσον αφορά τους στόχους σε επίπεδο ΕΕ που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΧΕ. Βασίζονται στα πλέον επικαιροποιημένα διαθέσιμα ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία.

Στην ενότητα 1 παρέχεται στατιστική επισκόπηση των βασικών δεικτών της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Η ενότητα 2 επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο το κράτος μέλος έχει αντιμετωπίσει ή αντιμετωπίζει μία από τις εκπαιδευτικές του προκλήσεις. Η ενότητα 3 καλύπτει την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα. Η ενότητα 4 περιλαμβάνει πολιτικές για τη σχολική εκπαίδευση. Η ενότητα 5 καλύπτει την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και την εκπαίδευση ενηλίκων. Τέλος, στην ενότητα 6 εξετάζονται μέτρα στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και κατάρτισης εκπονήθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού (ΓΔ ΕΑΚ) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με τη συμμετοχή της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης (ΓΔ ΕΜΠΛ).

Το έγγραφο ολοκληρώθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 2022. Περισσότερα γενικά στοιχεία είναι διαθέσιμα στη διεύθυνση: <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2022/el/index.html>.

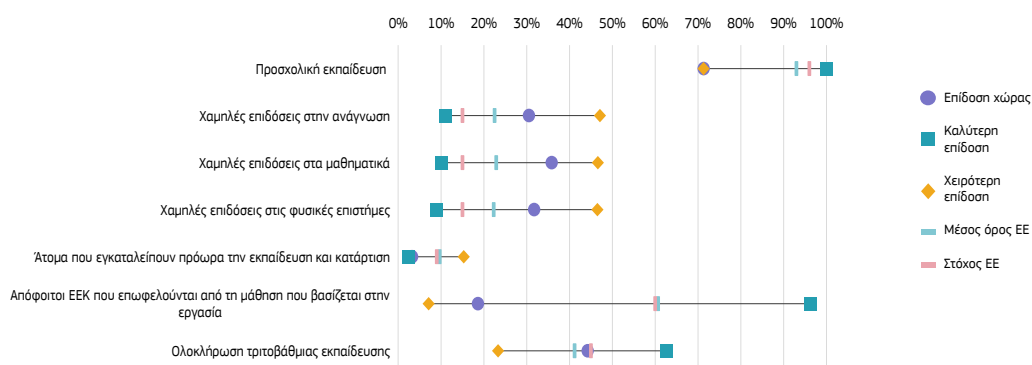
1. Βασικοί δείκτες

Εικόνα 1: Επισκόπηση βασικών δεικτών

Στόχοι σε επίπεδο ΕΕ	Στόχος για το 2030	Ελλάδα		ΕΕ		
		2011	2021	2011	2021	
Συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση (από την ηλικία των 3 ετών έως την ηλικία έναρξης της υποχρεωτικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης)	≥ 96 %	85,3% ^{13, d}	71,3% ^{20, de}	91,8% ¹³	93,0% ²⁰	
Χαμηλές επιδόσεις στις ψηφιακές δεξιότητες ατόμων κατά το όγδοο έτος σχολικής τους φοίτησης	< 15%	:	:	:	:	
Χαμηλές επιδόσεις των ατόμων ηλικίας 15 ετών:	στην ανάγνωση	< 15%	21,3% ⁰⁹	30,5% ¹⁸	19,7% ⁰⁹	22,5% ¹⁸
	στα μαθηματικά	< 15%	30,3% ⁰⁹	35,8% ¹⁸	22,7% ⁰⁹	22,9% ¹⁸
	στις θετικές επιστήμες	< 15%	25,3% ⁰⁹	31,7% ¹⁸	18,2% ⁰⁹	22,3% ¹⁸
Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση (ηλικιακή ομάδα 18-24 ετών)	< 9 %	12,9%	3,2% ^b	13,2%	9,7% ^b	
Απόφοιτοι ΕΕΚ που επωφελούνται από τη μάθηση που βασίζεται στην εργασία	≥ 60 % (2025)	:	18,6%	:	60,7%	
Ολοκλήρωση κύκλου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ηλικιακή ομάδα 25-34 ετών)	≥ 45 %	32,3%	44,2% ^b	33,0%	41,2% ^b	
Συμμετοχή των ενηλίκων στη μάθηση (ηλικιακή ομάδα 25-64 ετών)	≥ 47 % (2025)	:	:	:	:	
Άλλοι συναφείς δείκτες						
Δείκτης ισότητας (σε ποσοστιαίες μονάδες)		:	25,0 ¹⁸	:	19,30 ¹⁸	
Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση (ηλικιακή ομάδα 18-24 ετών)	Γηγενείς	9,1%	2,8% ^b	11,9%	8,5% ^b	
	Άτομα που έχουν γεννηθεί στην ΕΕ	26,1%	:	25,3%	21,4% ^b	
	Άτομα που έχουν γεννηθεί εκτός ΕΕ	48,5%	30,0% ^{bu}	31,4%	21,6% ^b	
Ολοκλήρωση ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ηλικιακή ομάδα 20-24 ετών, ISCED 3-8)		83,9%	95,7% ^b	79,6%	84,6% ^b	
Ολοκλήρωση κύκλου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ηλικιακή ομάδα 25-34 ετών)	Γηγενείς	36,2%	46,0% ^b	34,3%	42,1% ^b	
	Άτομα που έχουν γεννηθεί στην ΕΕ	11,7%	34,7% ^b	28,8%	40,7% ^b	
	Άτομα που έχουν γεννηθεί εκτός ΕΕ	7,4%	20,0% ^b	23,4%	34,7% ^b	
Επενδύσεις στην εκπαίδευση	Δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση ως ποσοστό του ΑΕΠ	4,5%	4,5% ²⁰	4,9%	5,0% ²⁰	
	Δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση ως ποσοστό επί του συνόλου των γενικών κρατικών δαπανών	8,2%	7,4% ²⁰	10,0%	9,4% ²⁰	

Πηγές: Eurostat (UOE, LFS, COFOG), ΟΟΣΑ (PISA). Περαιτέρω πληροφορίες διατίθενται στο παράρτημα Ι και στην *εργαλειοθήκη παρακολούθησης. Σημειώσεις:* Ο μέσος όρος της ΕΕ για τις επιδόσεις στην κατανόηση κειμένου το 2018 με βάση το PISA δεν περιλαμβάνει την Ισπανία· ο δείκτης που χρησιμοποιείται (ECE) αναφέρεται σε προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας τα οποία θεωρούνται από τη Διεθνή Πρότυπη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης (ISCED) ως «εκπαιδευτικά» και, ως εκ τούτου, αποτελούν την πρώτη βαθμίδα εκπαίδευσης στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης — επίπεδο ISCED 0· ο δείκτης ισότητας δείχνει τη διαφορά στο ποσοστό των χαμηλών επιδόσεων στην κατανόηση κειμένου, τα μαθηματικά και τις θετικές επιστήμες (συνδυαστικά) σε άτομα ηλικίας 15 ετών μεταξύ του χαμηλότερου και του υψηλότερου τεταρτημορίου της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης· b = διακοπή στη χρονοσειρά, d = ο ορισμός διαφέρει, e = εκτιμώμενο, u = χαμηλή αξιοπιστία: = μη διαθέσιμο, 09 = 2009, 13 = 2013, 18 = 2018, 20 = 2020.

Εικόνα 2: Θέση σε σχέση με τις υψηλότερες και τις χαμηλότερες επιδόσεις

Πηγή: ΓΔ Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού, βάσει στοιχείων της Eurostat (LFS 2021, UOE 2020) και του ΟΟΣΑ (PISA 2018).

2. Έμφαση στη συμπερίληψη και την ισότητα στην εκπαίδευση

Περίπου οι μισοί από τους μειονεκτούντες μαθητές στην Ελλάδα έχουν χαμηλές επιδόσεις, γεγονός που υποδηλώνει ότι η ποιότητα και η ισότητα της εκπαίδευσης πρέπει να βελτιωθούν. Το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, ιδίως των μειονεκτούντων παιδιών κάτω των 4 ετών, οδηγεί σε εκπαιδευτικές ανισότητες. Οι ανισότητες αυτές επηρεάζουν τις μελλοντικές εκπαιδευτικές προοπτικές και ανάπτυξη των παιδιών (diaNEOsis 2021). Ένας στους πέντε μαθητές παρουσίασε χαμηλές επιδόσεις και στα τρία μαθήματα που εξετάστηκαν στο πλαίσιο της έρευνας PISA 2018 — σοβαρή υποεπίδοση. Όπως και σε άλλες χώρες της ΕΕ, τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο. Σχεδόν οι μισοί μαθητές στην Ελλάδα από το χαμηλότερο κοινωνικοοικονομικό τεταρτημόριο δεν διαθέτουν βασικές δεξιότητες κατανόησης κειμένου σε σύγκριση με μόλις έναν στους επτά μαθητές από το υψηλότερο τεταρτημόριο. Εξίσου ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι περίπου οι μισοί μαθητές που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών επιτυγχάνουν χαμηλά αποτελέσματα σε σύγκριση με έναν στους τρεις μαθητές που έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα. Την ίδια ανησυχία προκαλεί και η πρόσβαση των παιδιών μεταναστών στη μεταδευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση. Μόνο ένα στα πέντε άτομα ηλικίας 25-34 ετών που έχουν γεννηθεί εκτός της ΕΕ διαθέτει τίτλο προσόντων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (έναντι του μέσου όρου της ΕΕ που είναι 34,7 %). Το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο είναι ιδιαίτερα χαμηλό στην Ελλάδα, αλλά ο κίνδυνος πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου ήταν 7,8 φορές υψηλότερος μεταξύ των νέων που γεννήθηκαν εκτός της ΕΕ (30 %) απ' ό,τι μεταξύ των νέων που γεννήθηκαν στην ΕΕ. Ο αντίκτυπος της πανδημίας στην οικονομία είχε επίσης σοβαρές αλυσιδωτές επιπτώσεις στις προοπτικές των νέων ενηλίκων, ιδίως στις προοπτικές όσων εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο.

Τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα των μαθητών Ρομά υπολείπονται κατά πολύ σε σχέση με

εκείνα των συνομηλίκων τους. Η Ελλάδα έχει σημαντικό πληθυσμό Ρομά¹. Η πιο πρόσφατη έρευνα του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων καταγράφει κάποια βελτίωση, αλλά οι μαθητές Ρομά εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν μεγάλες προκλήσεις στην εκπαίδευση. Μόνο το 16 % απ' αυτούς ολοκληρώνει την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σε σύγκριση με το 95,7 % του συνολικού πληθυσμού. Περίπου το ένα τρίτο των παιδιών Ρομά φοιτούν σε σχολεία όπου το σύνολο ή σχεδόν το σύνολο των συμμαθητών τους είναι Ρομά (από 48 % το 2016)². Καταβάλλονται προσπάθειες σε εθνικό επίπεδο, ιδίως για την ένταξη στο εκπαιδευτικό σύστημα μαθητών από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Μεταξύ του διαστήματος 2020 και 2022, η Ελλάδα συμμετείχε σε ένα έργο Erasmus+ με τίτλο «Σχολεία χωρίς αποκλεισμούς για τους Ρομά». Το έργο περιλάμβανε δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων και εκπαιδευτικής διαμεσολάβησης, στο οποίο συμμετείχαν 200 εκπαιδευτικοί, 50 διαμεσολαβητές εκπαίδευσης Ρομά και 20 σχολεία.

Η Ελλάδα έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει ένα ισχυρό και χωρίς αποκλεισμούς εκπαιδευτικό σύστημα. Διαθέτει εξειδικευμένους και πολύ αφοσιωμένους εκπαιδευτικούς, μαθητές ηλικίας 15 ετών με ισχυρό αίσθημα ότι ανήκουν στο σχολείο (ΟΟΣΑ, 2019) και ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στην ΕΕ. Όλοι οι μαθητές παρακολουθούν παρόμοιο πρόγραμμα σπουδών έως την ηλικία των 16 ετών και υπάρχει εκπαίδευση δεύτερης ευκαιρίας για όσους εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Η εκπαίδευση είναι δωρεάν, συμπεριλαμβανομένης της διανομής σχολικών βιβλίων. Η Ελλάδα είναι μία από τις χώρες της ΕΕ³ που παρέχουν οικονομική στήριξη σε εκπαιδευτικούς σε μειονεκτούντα σχολεία. Ωστόσο, η παρακολούθηση και η περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης εξαρτάται από την πλήρη εφαρμογή της εξωτερικής αξιολόγησης των σχολείων και της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών που βρίσκεται σε εξέλιξη. Αυτό θα μπορούσε να είναι ιδιαίτερα επωφελές για τους μειονεκτούντες

¹ Ο μέσος όρος του Συμβουλίου της Ευρώπης εκτιμάται σε 175 000 Ρομά, που αντιπροσωπεύουν το 1,55 % του ελληνικού πληθυσμού (2012).

² Εθνική στρατηγική και σχέδιο δράσης για την κοινωνική ένταξη των Ρομά 2021-2030.

³ Γαλλία, Ελλάδα, Λιθουανία, Ουγγαρία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία και Σουηδία (Εκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και κατάρτισης 2022, συγκριτική έκθεση).

μαθητές. Στην χώρα, παρατηρείται μέτρια ισότητα στα εκπαιδευτικά αποτελέσματα, όπως αξιολογήθηκε στο πρόγραμμα PISA 2015. Παρά τη γεωγραφία της Ελλάδας, μόνο το 3,5 % των δημοτικών σχολείων και το 6 % των σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης χαρακτηρίζονται ως «δυσπρόσιτα» από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (Υπουργείο Παιδείας) (Roussakis, 2017).

Υπάρχει ισχυρή πολιτική βούληση για την ενίσχυση της συμπερίληψης και της ισότητας στην εκπαίδευση. Οι εθνικές αρχές της Ελλάδας καταβάλλουν προσπάθειες για την αντιμετώπιση του σύνθετου ζητήματος της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και της ισότητας στην εκπαίδευση σε επίπεδο νομοθεσίας, πολιτικής και εφαρμογής. Το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης της ΕΕ (Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης του 2021) στηρίζει την Ελλάδα στην εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, θέτοντας τη συμπερίληψη στο επίκεντρο της εκπαιδευτικής πολιτικής. Η μεταρρύθμιση αποσκοπεί στην κάλυψη των ποικίλων αναγκών των εκπαιδευομένων, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, των προσφύγων και των σπουδαστών από χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο. Έχει σχεδιαστεί ένα πλαίσιο για εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς και παράλληλα η συμπεριληπτική εκπαίδευση και η ισότητα στην εκπαίδευση καλύπτονται στα διάφορα εθνικά έγγραφα πολιτικής. Πολυάριθμα προγράμματα υλοποιούνται σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), όπως το Erasmus+ «Inclusive schools for Roma» (Σχολεία χωρίς αποκλεισμούς για τους Ρομά), τα προγράμματα της UNICEF «Μονοπάτι για όλα τα παιδιά στην εκπαίδευση» και προγράμματα για πολύγλωσσα περιβάλλοντα. Η επέκταση της προσχολικής εκπαίδευσης κατά 2 έτη σε όλους τους ελληνικούς δήμους το 2021/2022 αποτέλεσε θετικό βήμα, καθώς οι βάσεις για ίσες ευκαιρίες τίθενται στο ξεκίνημα της εκπαίδευσης. Η δημιουργία 50 νέων πρότυπων και πειραματικών σχολείων κατά το σχολικό έτος 2021/2022 άνοιξε

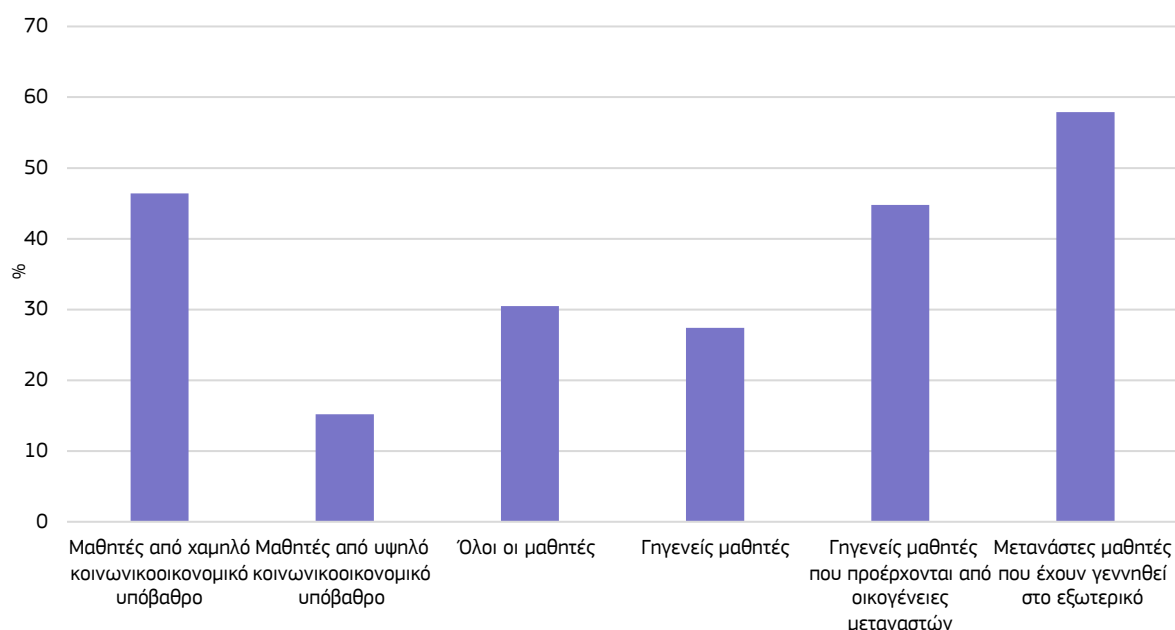
επίσης τον δρόμο προς μια προσβάσιμη εκπαίδευση για όλους.

Η Ελλάδα επενδύει στην εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς και στην ισότητα μέσω χρηματοδότησης της ΕΕ. Το ψηφιακό χάσμα περιέπλεξε τα πράγματα κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Όπως και σε άλλες χώρες της ΕΕ⁴, το 2020 πάνω από το 20 % των μαθητών στην Ελλάδα που ανήκαν στο κατώτερο κοινωνικοοικονομικό τεταρτημόριο δεν διέθεταν υπολογιστή που θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν για τα σχολικά μαθήματα (ΟΟΣΑ, 2020α) (NESET, 2021). Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) της ΕΕ αποσκοπεί στην αντιμετώπιση αυτού του χάσματος και έχει ήδη παράσχει ψηφιακό εξοπλισμό σε περισσότερους από 500 000 μαθητές και σπουδαστές βάσει εισοδηματικών κριτηρίων⁵ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021). Το πρόγραμμα επεκτάθηκε πρόσφατα και στους εκπαιδευτικούς. Η παρεχόμενη στήριξη περιλαμβάνει την ανάπτυξη ψηφιακού περιεχομένου προσβάσιμου σε όλους, εξοπλισμό για όλα τα σχολεία, στήριξη για την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και τις ψηφιακές υπηρεσίες (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021). Η Ελλάδα διαθέτει 1 223 εκατ. EUR στην εκπαίδευση και τη διά βίου μάθηση μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+). Το ποσό αυτό διατίθεται επίσης για τη στήριξη ατόμων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Περίπου 360 εκατ. EUR από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης θα βελτιώσουν την πρόσβαση στην εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς μέσω υποδομών και εξοπλισμού. Το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» συμβάλλει επίσης στην αντιμετώπιση των ανισοτήτων και του αποκλεισμού στα σχολεία (Cordis 2020).

⁴ Γαλλία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Ουγγαρία και Σλοβακία.

⁵ Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται παιδιά που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, προσφύγων και Ρομά.

Εικόνα 3: Μαθητές με χαμηλές επιδόσεις στην κατανόηση κειμένου ανά κοινωνικοοικονομικό και μεταναστευτικό υπόβαθρο στην Ελλάδα, PISA 2018 (%)

Πηγή: ΟΟΣΑ, PISA 2018.

Πλαίσιο 1: Ορθή πρακτική: Πρόγραμμα «Εκπαίδευση για την Ένταξη» (Teach4integration)

Το ελληνικό Υπουργείο Παιδείας δημιούργησε ένα πρόγραμμα κατάρτισης εκπαιδευτικών διάρκειας 400 ωρών σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και την UNICEF-Ελλάδα, βοηθώντας περισσότερους από 1 600 εκπαιδευτικούς στη διαχείριση της γλωσσικής και πολιτιστικής πολυμορφίας στα σχολεία. Το πρόγραμμα αποτελεί μέρος της πρωτοβουλίας «Όλα τα παιδιά στην Εκπαίδευση», η οποία αναπτύχθηκε σε συνεργασία με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου και χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το πρόγραμμα επενδύει στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών με σκοπό την προώθηση της ένταξης και μιας νοοτροπίας χωρίς αποκλεισμούς στα σχολεία.

Παρέχεται κατάρτιση σε διάφορους τομείς, όπως η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε πρόσφυγες και παιδιά που

προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, η ψυχοκοινωνική υποστήριξη και η χρήση ψηφιακών εργαλείων.

Κύριος στόχος του προγράμματος είναι να διασφαλιστεί ότι όλα τα παιδιά πρόσφυγες/μετανάστες έχουν πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση.

Πηγή: <https://www.teach4integration.gr/>

3. Προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα

Η Ελλάδα κατατάσσεται τελευταία στην ΕΕ όσον αφορά τη συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (ηλικιακή ομάδα 3 ετών και άνω), αλλά σημειώνει καλύτερες επιδόσεις για την ηλικιακή ομάδα 4 ετών και άνω. Το 2020 μόνο το 71,3 % των παιδιών ηλικίας 3 ετών έως την ηλικία έναρξης της υποχρεωτικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης συμμετείχε στην προσχολική εκπαίδευση, πολύ κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 93 % και τον στόχο του 96 % σε επίπεδο ΕΕ έως το 2030. Αυτό οφείλεται σε

μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι τα περισσότερα παιδιά αρχίζουν να φοιτούν στο σχολείο στην ηλικία των 4 ετών. Το 2020 μόνο ένα στα τρία παιδιά συμμετείχε στην προσχολική εκπαίδευση στην ηλικία των 3 ετών, σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 87,8 %. Πολλά περισσότερα παιδιά φοιτούν στην προσχολική εκπαίδευση από την ηλικία των 4 ετών και άνω, που αποτελεί την έναρξη της υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης (86,5 %). Το 2020 η Ελλάδα σημείωσε μία από τις πιο αξιοσημείωτες βελτιώσεις⁶ στην ΕΕ, με αύξηση κατά 2,5 εκατοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2019 (ηλικίες 3+ και 4+). Αυτό ήταν κυρίως το αποτέλεσμα της σταδιακής μείωσης της ηλικίας έναρξης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης στην ηλικία των 4 ετών, η οποία ολοκληρώθηκε κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 2021/2022. Ωστόσο, εξακολουθούν να υφίστανται περιορισμοί χωρητικότητας και ελλείψεις εκπαιδευτικών. Το Υπουργείο Παιδείας προσπάθησε να τις προβλέψει εγκαίρως και να διασφαλίσει την αποτελεσματική λειτουργία των σχολείων κατά το σχολικό έτος 2022/2023, διορίζοντας έγκαιρα 25 000 εκπαιδευτικούς για όλες τις βαθμίδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων των μόνιμων διορισμών για εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής.

Η σύσταση εθνικού συμβουλίου για την προσχολική εκπαίδευση αποτελεί ένα βήμα προς μια ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (ΠΕΦ). Το εθνικό συμβούλιο⁷ συστάθηκε το 2022 σύμφωνα με το εθνικό πλαίσιο για την προσχολική εκπαίδευση των παιδιών ηλικίας 0-4 ετών. Θα παρακολουθεί την ποιότητα των βρεφονηπιακών σταθμών και νηπιαγωγείων, τον εκσυγχρονισμό και τη βέλτιστη εφαρμογή των εθνικών προγραμμάτων και την παρακολούθησή τους, καθώς και την κατάρτιση εξειδικευμένου προσωπικού — μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί 125 000 ώρες κατάρτισης εκπαιδευτικών — καθώς και την αξιολόγηση και τον διορισμό τους. Για να εξασφαλιστεί η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, απαιτείται μια ολιστική στρατηγική για την ΠΕΦ από 0 έως 6 ετών, μέχρι την είσοδο των μικρών παιδιών στην πρωτοβάθμια

εκπαίδευση. Θα πρέπει επίσης να διασφαλιστεί η οικονομική προσιτότητα για όλους.

4. Σχολική εκπαίδευση

Η Ελλάδα έχει ένα από τα χαμηλότερα⁸ ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στην ΕΕ. Με ποσοστό 3,2 % το 2021, το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο είναι ήδη πολύ χαμηλότερο από τον στόχο του 9 % σε επίπεδο ΕΕ για το 2030. Το ποσοστό στις αγροτικές περιοχές είναι ελάχιστα υψηλότερο απ' ό,τι στις αστικές περιοχές, στο 4,1 % το 2021. Η Ελλάδα καταφέρνει και διατηρεί αυτό το χαμηλό ποσοστό, στοιχείο που αποδεικνύει ότι αντιμετωπίζει αποτελεσματικά το πρόβλημα. Οι πολιτικές που εφαρμόζονται διευκολύνουν τις μεταβάσεις στο πλαίσιο των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης ή παρέχουν εναλλακτικές διαδρομές εκπαίδευσης και κατάρτισης. Βοηθούν επίσης τα άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο να επανενταχθούν στο εκπαιδευτικό σύστημα μέσω της εκπαίδευσης δεύτερης ευκαιρίας και του επαγγελματικού προσανατολισμού. Απόδειξη της αποτελεσματικότητας των πολιτικών που εφαρμόζει η Ελλάδα αποτελεί επίσης το γεγονός ότι το 2021 το 95,7 % των ατόμων ηλικίας 20 έως 24 ετών απέκτησαν τουλάχιστον διπλώματα ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, γεγονός που καθιστά την Ελλάδα την χώρα με την υψηλότερη επίδοση στον τομέα αυτόν⁹.

Η εκπαίδευση για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα (ΕΠΒ) αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ελληνικής νομοθεσίας και των νέων σχολικών προγραμμάτων σπουδών. Κατά τη διάρκεια διαδοχικών μεταρρυθμίσεων, η εθνική εκπαιδευτική πολιτική για την ΕΠΒ εναρμονίστηκε με την Ατζέντα του 2030 για την παγκόσμια εκπαίδευση υπό την αιγίδα της UNESCO. Οι μη τεχνικές δεξιότητες και οι ικανότητες βιοεπιστημών σε τομείς που καλύπτονται από την ελληνική νομοθεσία¹⁰ —κλιματική αλλαγή,

⁶ Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης του 2022, συγκριτική έκθεση.

⁷ Κοινή Απόφαση 30246 των Υπουργείων Εργασίας και Εσωτερικών, ΦΕΚ Β 1637/05.04.2022.

⁸ Κροατία (2,4 %), Σλοβενία (3,1 %), Ελλάδα (3,2 %) και Ιρλανδία (3,3 %).

⁹ Και στην Κροατία (96,9 %) και την Ιρλανδία (96,1 %).

¹⁰ Υπουργική απόφαση αριθ. Φ.7/79511/ΓΔ4 (ΦΕΚ 2539 Β/24.6.2020) «Εφαρμογή της πιλοτικής δράσης “Εργαστήρια δεξιοτήτων” στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση».

περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, βιώσιμη ανάπτυξη— έχουν ενσωματωθεί στα νέα προγράμματα σπουδών. Οι έννοιες αυτές αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της καινοτόμου δράσης στα σχολεία, τα «εργαστήρια δεξιοτήτων» (ETM 2021). Το στρατηγικό σχέδιο για την κατάρτιση των εκπαιδευτικών στην εκπαίδευση για τη βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί μέρος της υποχρεωτικής αρχικής κατάρτισης¹¹ των εκπαιδευτικών.

Οι μαθητές των τελευταίων ετών της πρωτοβάθμιας και της κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης συμμετείχαν στις πρώτες εθνικές εξετάσεις διαμορφωτικής αξιολόγησης τον περασμένο Μάιο. Η Ελλάδα διοργάνωσε¹² πρόγραμμα αξιολόγησης σε επίπεδο συστήματος 12 000 μαθητών στην ελληνική γλώσσα και στα μαθηματικά. Οι εξετάσεις πραγματοποιήθηκαν από αντιπροσωπευτικό δείγμα μαθητών και σχολείων¹³. Στόχος του Υπουργείου ήταν η αξιολόγηση της εφαρμογής των νέων προγραμμάτων σπουδών και των μαθησιακών αποτελεσμάτων των μαθητών σε εθνικό, περιφερειακό και σχολικό επίπεδο. Αυτό έγινε κυρίως για σκοπούς σχεδιασμού πολιτικής και με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας και τον μετριασμό των ανισοτήτων στην εκπαίδευση. Μολονότι αναφέρεται από τον Τύπο ως το «ελληνικό PISA», υπάρχει σημαντική διαφορά σε σύγκριση με τις διεθνείς εξετάσεις PISA, καθώς οι εξετάσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα παρείχαν αξιολόγηση των βασικών γνώσεων και όχι έλεγχο ικανοτήτων. Ωστόσο, η εξέταση καλύπτει το κενό που υπάρχει στη συστηματική συλλογή και ανάλυση δεδομένων για την ποιότητα της εκπαίδευσης.

Παρατηρούνται σταθερά βήματα για την εισαγωγή της αξιολόγησης των

¹¹ GREECE Reporting on the Implementation of the UNECE Strategy for ESD (2017-2019) [ΕΛΛΑΔΑ — Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής της UNECE για την ΕΒΑ (2017-2019)], Οικονομική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (2018). Εθνικές εκθέσεις εφαρμογής για την εκπαίδευση για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2018, διαθέσιμες στη διεύθυνση:

<https://unece.org/environment-policyeducation-sustainable-development/national-implementation-reports-esd-2018>.

¹² Νόμος 4823/2021.

¹³ Μεγάλα έναντι μικρών σχολείων / αστικά έναντι αγροτικών σχολείων / τυπικά έναντι πρότυπων έναντι πειραματικών σχολείων.

εκπαιδευτικών. Η Ελλάδα μόλις πρόσφατα εισήγαγε την αξιολόγηση των σχολείων και των εκπαιδευτικών, ενώ σε ολόκληρη την Ευρώπη η αξιολόγηση των σχολείων αποκτά συνεχώς μεγαλύτερη σημασία για την παρακολούθηση της συνολικής ποιότητας της εκπαίδευσης. Η εσωτερική αξιολόγηση εφαρμόζεται από το σχολικό έτος 2020/2021. Προϋπόθεση για την εφαρμογή της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών είναι η επιλογή των στελεχών της εκπαίδευσης¹⁴. Περιλαμβάνονται οι διευθυντές σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι διευθυντές σε περιφερειακό και δημοτικό επίπεδο και οι σύμβουλοι εκπαίδευσης. Το Υπουργείο βρίσκεται στη διαδικασία διορισμού 800 συμβούλων από 2 800 υποψηφίους. Παρότι η διαδικασία έχει παρεμποδιστεί από καθυστερήσεις, οι διαδικασίες φαίνεται να είναι σε καλή πορεία και η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, που βρίσκεται στην κορυφή του εθνικού πολιτικού προγράμματος δράσης και θεματολογίου πολιτικής, αναμένεται να ξεκινήσει κατά τη διάρκεια του τρέχοντος σχολικού έτους.

Η Ελλάδα ευθυγραμμίστηκε με άλλα κράτη μέλη με την εισαγωγή του συστήματος της «τράπεζας θεμάτων» για τη σχολική αξιολόγηση των μαθητών. Οι τράπεζες θεμάτων (τράπεζες εξεταστικών ερωτήσεων) στην εκπαίδευση μπορούν να θεωρηθούν χρήσιμα εργαλεία για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης. Οι μισές από τις ερωτήσεις στις ενδοσχολικές εξετάσεις πέρυσι, στις τρεις βαθμίδες της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης¹⁵, προέρχονταν από την τράπεζα θεμάτων και ήταν διαβαθμισμένης δυσκολίας. Οι υπόλοιπες μισές ορίστηκαν από τον/την καθηγητή/-ήτρια της τάξης. Στόχος είναι να εναρμονιστούν οι ενδοσχολικές εξετάσεις σε ολόκληρη τη χώρα και να καταστεί το σύστημα εξετάσεων πιο αντικειμενικό.

Οι μαθητές στην Ελλάδα λαμβάνουν περιορισμένη κατάρτιση σχετικά με τον τρόπο εντοπισμού μεροληπτικών πληροφοριών (ΟΟΣΑ, 2021). Ένας στους δύο μαθητές ηλικίας 15 ετών στις χώρες του ΟΟΣΑ ανέφερε ότι

¹⁴ Νόμος 4823/2021.

¹⁵ Σχολεία γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης.

εκπαιδευτήκε στο σχολείο σχετικά με το πώς να αναγνωρίζει αν οι πληροφορίες είναι μεροληπτικές ή όχι, με την Ελλάδα να βρίσκεται στο 52 % (Suarez-Alvarez, 2021). Η ικανότητα των ατόμων ηλικίας 15 ετών να διακρίνουν τα γεγονότα από τις απόψεις ποικίλλει επίσης μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ, με μέσο όρο το 47 % και την Ελλάδα στο 40,5 %. Στο σημείο αυτό υπεισέρχεται και το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των μαθητών στην Ελλάδα (Suarez-Alvarez, 2021). Η πανδημία επιδείνωσε την κατάσταση με την αύξηση της χρήσης ψηφιακών μέσων για την απόκτηση πληροφοριών. Το επακόλουθο αυτού είναι ότι έχει καταστεί ζωτικής σημασίας η ανάπτυξη του ψηφιακού γραμματισμού και των δεξιοτήτων κριτικής σκέψης των νέων (ΟΟΣΑ, 2021). Αντίθετα, το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 16 έως 19 ετών με βασικές ή πάνω από τις βασικές γενικές ψηφιακές δεξιότητες είναι υψηλό στην Ελλάδα, με 89 % έναντι του μέσου όρου της ΕΕ που είναι 69 % (DESI, 2022). Μένει να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος των «εργαστηρίων δεξιοτήτων» που θεσπίστηκαν το 2020 στα ελληνικά σχολεία, καθώς η πρόθεση είναι, μεταξύ άλλων, να ενισχυθεί ο ψηφιακός γραμματισμός και να αναπτυχθούν δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένης της κριτικής σκέψης.

Τα αποτελέσματα των πανελλαδικών εξετάσεων εισαγωγής στα πανεπιστήμια για τα ακαδημαϊκά έτη 2020/2021 και 2021/2022 δείχνουν ότι σημειώθηκε σημαντική απώλεια μάθησης λόγω της πανδημίας. Σε αντίθεση με το έτος πριν από το κλείσιμο των σχολείων, τα αποτελέσματα των εξετάσεων εισαγωγής στα πανεπιστήμια το καλοκαίρι του 2020 παρουσίασαν διαφορά 0,22 τυπικής απόκλισης (τ.α.) και εκείνων του καλοκαιριού 2021, διαφορά 0,405 τ.α. Τα αποτελέσματα αυτά φαίνεται να επηρεάζουν τα πλέον ευάλωτα τμήματα του πληθυσμού, όπως οι φτωχοί και οι μετανάστες (Λαμπρόπουλος et al., 2022).

Πλαίσιο 2: Έργο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) «Κέντρα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και βιώσιμης ανάπτυξης»

Στόχος του έργου αυτού είναι να καταστήσει τους

μαθητές περιβαλλοντικά υπεύθυνους και, ως εκ τούτου, να δημιουργήσει κοινωνίες με περιβαλλοντική συνείδηση. Μέχρι στιγμής, έχουν υλοποιηθεί προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Επίσης έχουν δημιουργηθεί εθνικά και περιφερειακά θεματικά δίκτυα για την προώθηση της επίτευξης των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας¹⁶. Βασικός στόχος του έργου είναι η συνεργασία των κέντρων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και βιώσιμης ανάπτυξης με τα σχολεία και την κοινότητα. Έχουν επίσης δημιουργηθεί συνεργασίες με πανεπιστήμια και τεχνικά ιδρύματα σε ερευνητικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος «Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, εκπαίδευση και διά βίου μάθηση» για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020. Περίπου 50 000 μαθητές συμμετέχουν από το 2020 έως το 2023.

Η δημόσια δαπάνη για το έργο ανέρχεται σε 4,8 εκατ. EUR.

Πηγή: <https://kpe.inedivim.gr/>

5. Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και εκπαίδευση ενηλίκων

Η Ελλάδα προβαίνει σε μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση της ελκυστικότητας και των κοινωνικών αντιλήψεων για την ΕΕΚ, η οποία έχει επί μακρόν παρεμποδιστεί. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω καλύτερου συντονισμού και συνάφειας με την αγορά εργασίας. Το πρόσφατα επικαιροποιημένο νομικό πλαίσιο¹⁷ για την ΕΕΚ και την εκπαίδευση ενηλίκων θέσπισε ένα νέο σύστημα διακυβέρνησης και βιώσιμων συμπράξεων με φορείς συντονισμού σε εθνικό, περιφερειακό και τομεακό επίπεδο. Έχουν αρχίσει να λειτουργούν τα νέα όργανα διακυβέρνησης, όπως το Κεντρικό Συμβούλιο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΚΣΕΕΚ) και η Κεντρική Επιστημονική Επιτροπή (ΚΕΕ), καθώς και τα Τομεακά Συμβούλια Δεξιοτήτων και τα Συμβούλια Σύνδεσης με την

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_el

¹⁷ Θεσπίστηκε με τους νόμους 4763/2020 και 4921/2022.

Παραγωγή και την Αγορά Εργασίας (ΣΣΠΑΕ) στις 13 περιφέρειες της χώρας. Επίσης, οι επενδύσεις στην ΕΕΚ που καθοδηγούνται από το στρατηγικό σχέδιο για την επαγγελματική εκπαίδευση, κατάρτιση, τη διά βίου μάθηση και τη νεολαία και από την πρόσφατα εγκριθείσα στρατηγική για την ανάπτυξη των διά βίου δεξιοτήτων¹⁸ έχουν επίσης θέσει ως προτεραιότητα την ποιοτική αναβάθμιση της ΕΕΚ. Στόχος είναι η αύξηση της παραγωγικότητας και της ανάπτυξης, η αντιμετώπιση της συνολικής ανεργίας και της ανεργίας των νέων και η βελτίωση των δεξιοτήτων ολόκληρου του πληθυσμού. Οι ευκαιρίες επαγγελματικής εξέλιξης σε τεχνικές ειδικότητες —ο ακρογωνιαίος λίθος της ΕΕΚ— εξακολουθούν επίσης να παρεμποδίζονται από μια περιορισμένη εσωτερική αγορά εργασίας. Ο προγραμματισμένος εκσυγχρονισμός της προσφοράς ΕΕΚ και η υλοποίησή του, μια βασική πτυχή του τι πρέπει να γίνει για τη βελτίωση της κατάστασης, είναι αναγκαίο να επιταχυνθεί με την επικαιροποίηση των προφίλ εργασίας. Στόχος είναι να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι και οι επιχειρήσεις να προσαρμοστούν καλύτερα στο νέο επιχειρηματικό περιβάλλον και να συμβάλουν στην περαιτέρω ανάπτυξη ποιοτικά διασφαλισμένων συστημάτων ΕΕΚ. Ο προγραμματισμένος εξορθολογισμός των διαφόρων εκπαιδευτικών διαδρομών μπορεί επίσης να αντιμετωπίσει προβλήματα που δημιουργούνται από την ύπαρξη πανομοιότυπων ειδικοτήτων σε διαφορετικές μαθησιακές διαδρομές.

Στην αρχική ΕΕΚ, τα προγράμματα σπουδών και το εκπαιδευτικό υλικό αναβαθμίζονται. Το 2020 το 31,9 % των μαθητών της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ήταν εγγεγραμμένοι σε προγράμματα ΕΕΚ¹⁹, σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ που ανερχόταν σε 48,7 %. Η μετάβαση από το σχολείο στην εργασία διευκολύνεται από την τάξη μαθητείας στα σχολεία ΕΕΚ. Η χρηματοδότηση για θέσεις μαθητείας θα εξακολουθήσει να παρέχεται μέσω του ΕΚΤ+. Ο συνδυασμός της μαθητείας με την κατάρτιση στον χώρο εργασίας για τουλάχιστον το 50 % της διάρκειας των προγραμμάτων ΕΕΚ και των εργαστηριακών μαθημάτων ειδικότητας αναμένεται να δημιουργήσει περισσότερες ευκαιρίες για τους

αποφοίτους ΕΕΚ ώστε να αποκτήσουν πείρα και να βελτιώσουν τα προσόντα τους σε πραγματικές συνθήκες εργασίας. Το 2021 η έκθεση των πρόσφατων αποφοίτων ΕΕΚ στη μάθηση στον χώρο εργασίας²⁰ ήταν 16,7 % (κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ που ήταν 60,7 %). Η δημιουργία και επέκταση πρότυπων και πειραματικών σχολείων ανώτερης δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης, με τη συνεργασία των κοινωνικών εταίρων και της τοπικής κοινότητας, συμβάλλει στο να καταστεί η ΕΕΚ ελκυστικότερη μέσω της καλύτερης σύνδεσής της με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Η μεγαλύτερη ενσωμάτωση των πράσινων δεξιοτήτων στο πρόγραμμα σπουδών και η παροχή ψυχοκοινωνικής στήριξης αναμένεται επίσης να βελτιώσουν σημαντικά το μοντέλο των σχολείων ΕΕΚ. Η δημιουργία διεθνών εταιρικών σχέσεων και η πρωτοβουλία ALMA (από τα αρχικά των λέξεων Aim, Learn, Master, Achieve, δηλαδή στοχεύω, μαθαίνω, κατακτώ, επιτυγχάνω)²¹ είναι ιδιαίτερα χρήσιμες στο πλαίσιο αυτό. Κατά κανόνα, οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις πρέπει να συνοδεύονται από χαρτογράφηση των ελλείψεων.

Η καθιέρωση μιας νοοτροπίας διά βίου μάθησης είναι ζωτικής σημασίας για την εξασφάλιση μεγαλύτερης συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων. Η Ελλάδα έχει θέσει ως στόχο το 40 % των ενηλίκων να συμμετέχει σε κατάρτιση κάθε χρόνο έως το 2030. Το ποσοστό αυτό είναι υπερδιπλάσιο από το ποσοστό του 16 % του 2016. Η εστίαση στην ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση αναμένεται να ενισχυθεί για τον περαιτέρω εκσυγχρονισμό της ΕΕΚ και την υποστήριξη των σημαντικών ψηφιακών και πράσινων επενδύσεων που έχουν προγραμματιστεί για τα επόμενα έτη. Η εστίαση στις ψηφιακές δεξιότητες και στην απόκτηση άριστης γνώσης των τεχνολογικών εφαρμογών για την οικονομία ενισχύθηκε με τον πρόσφατο νόμο 4921/2022. Ο εν λόγω νόμος προβλέπει επίσης τη δημιουργία ατομικών λογαριασμών μάθησης (ILA) για την αύξηση της συμμετοχής των ενηλίκων στη μάθηση. Οι μακροχρόνιες συστημικές ελλείψεις στον ποιοτικό έλεγχο των κέντρων διά βίου μάθησης, οι οποίες αναδείχθηκαν κατά τη διάρκεια της

¹⁸ Στο πλαίσιο του εθνικού σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

¹⁹ Eurostat, educ_uoe_enrs05.

²⁰ Eurostat, edat_ifs_9919.

²¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Απασχόληση, Κοινωνικές Υποθέσεις και Ένταξη, ALMA.

πανδημίας, αντιμετωπίστηκαν με τον νόμο 4763/2020, με τον οποίο θεσπίστηκε νέο πρότυπο ποιοτικού ελέγχου και πιστοποίηση των επαγγελματικών προσόντων. Για να διασφαλιστεί η επάρκεια και η ποιότητα της εκπαίδευσης ενηλίκων, η εμπειρογνώσια των εκπαιδευτών ενηλίκων αναμένεται να αναβαθμιστεί μέσω σεμιναρίων ψηφιακής κατάρτισης και μέσω της κατάρτισης εκπαιδευτών, αξιολογητών, εκπαιδευτικών και εκτελεστικών στελεχών που είναι υπεύθυνα για τον σχεδιασμό, την οργάνωση και την υλοποίηση προγραμμάτων και τη διαχείριση των κέντρων διδασκαλίας. Η πρόσφατη μεταρρύθμιση του συστήματος ΕΕΚ και οι ουσιαστικές επενδύσεις σε υποδομές στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας αναμένεται να αυξήσουν τη συμμετοχή σε σχολεία ΕΕΚ, όπως σε προγράμματα ιδρυμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και προγράμματα μαθητείας για άτομα ηλικίας 18 έως 24 ετών. Έχουν επίσης αναπτυχθεί προγράμματα αμειβόμενης πρακτικής άσκησης. Τέλος, η παρακολούθηση των αποφοίτων πρέπει να εφαρμόζεται συστηματικά για τον εντοπισμό αναντιστοιχιών μεταξύ επαγγελματικών προσόντων και αναγκών της αγοράς εργασίας.

6. Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Το ποσοστό ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι υψηλό, αλλά εξακολουθεί να υπάρχει σημαντικό χάσμα μεταξύ των φύλων. Το 44,2 % των νέων ηλικίας 25-34 ετών στην Ελλάδα είναι κάτοχοι πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το ποσοστό αυτό είναι υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (41,2 %) και πλησιάζει τον στόχο του 45 % σε επίπεδο ΕΕ έως το 2030. Ωστόσο, εξακολουθεί να υφίσταται σημαντικό χάσμα μεταξύ των φύλων υπέρ των γυναικών (-13,4 εκατοστιαίες μονάδες έναντι του μέσου όρου της ΕΕ που είναι -11,1 εκατοστιαίες μονάδες), με το 59 % του συνόλου των αποφοίτων να είναι γυναίκες. Η Ελλάδα είναι ένα από τα κράτη μέλη με υψηλό ποσοστό γυναικών αποφοίτων θετικών επιστημών, τεχνολογίας, μηχανικής και μαθηματικών (στο εξής: STEM). Το 2020 μία στις πέντε γυναίκες αποφοίτους ήταν απόφοιτος STEM (έναντι 14,1 % που είναι ο μέσος όρος στην ΕΕ). Με ποσοστό 38,4 % γυναικών επί του συνόλου των αποφοίτων STEM, η Ελλάδα υπερβαίνει επίσης τον

μέσο όρο της ΕΕ (33,2 %). Το 2020 οι γυναίκες αντιπροσώπευαν το 34,3 % των αποφοίτων ΤΠΕ (ΕΕ: 20,8 %) (ΟΟΣΑ, 2020).

Η Ελλάδα αποσκοπεί στην ενίσχυση των δεσμών μεταξύ πανεπιστημίων, ερευνητικών φορέων και βιομηχανίας με τη στήριξη του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Σε μια προσπάθεια καλύτερης σύνδεσης της εκπαίδευσης με την έρευνα, και με βάση τα συμπεράσματα της ανασκόπησης του ΗΕΙπνοπate σχετικά με την ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση (ΟΟΣΑ — Επιτροπή 2021), βιομηχανικά διδακτορικά προγράμματα έχουν θεσπιστεί με νόμο στο ελληνικό σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης²². Αυτό αποτελεί μέρος μιας σημαντικής μεταρρύθμισης για την Ελλάδα, η οποία χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ), με τίτλο «Στρατηγική αριστείας στα πανεπιστήμια και καινοτομία». Οι διδακτορικές διατριβές στη βασική ή εφαρμοσμένη έρευνα θα πραγματοποιούνται στο πλαίσιο τριμερούς συμφωνίας μεταξύ, για παράδειγμα, ενός πανεπιστημίου, ενός διδακτορικού φοιτητή και μιας βιομηχανίας ή εταιρείας που εδρεύει ή δραστηριοποιείται στην Ελλάδα. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα πρέπει να αφορούν την παραγωγή καινοτόμων προϊόντων ή υπηρεσιών.

Η Ελλάδα είναι το μόνο κράτος μέλος που δεν έχει ακόμη κυρώσει τη «σύμβαση της Λισαβόνας για την αναγνώριση»²³. Μολονότι η απόφαση αυτή εμπίπτει στα όρια των εθνικών αρμοδιοτήτων, η σύμβαση παραμένει το βασικό νομικό μέσο για την αναγνώριση των ακαδημαϊκών προσόντων στις χώρες που την έχουν υπογράψει. Η σύμβαση αποτελεί επίσης σημαντικό μέσο για τη διαδικασία της Μπολόνιας που θεσπίζει τον ευρωπαϊκό χώρο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ο φορέας ακαδημαϊκής αναγνώρισης τίτλων και προσόντων στην Ελλάδα είναι ο ελληνικός Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων

²² Νόμος 4926/2022.

²³ Το Συμβούλιο της Ευρώπης, σε συνεργασία με την UNESCO, συνέταξε τη σύμβαση για την αναγνώριση των τίτλων όσον αφορά την τριτοβάθμια εκπαίδευση στον ευρωπαϊκό χώρο, η οποία αναφέρεται πιο συνοπτικά ως «σύμβαση της Λισαβόνας για την αναγνώριση». Υπεγράφη στη Λισαβόνα το 1997.

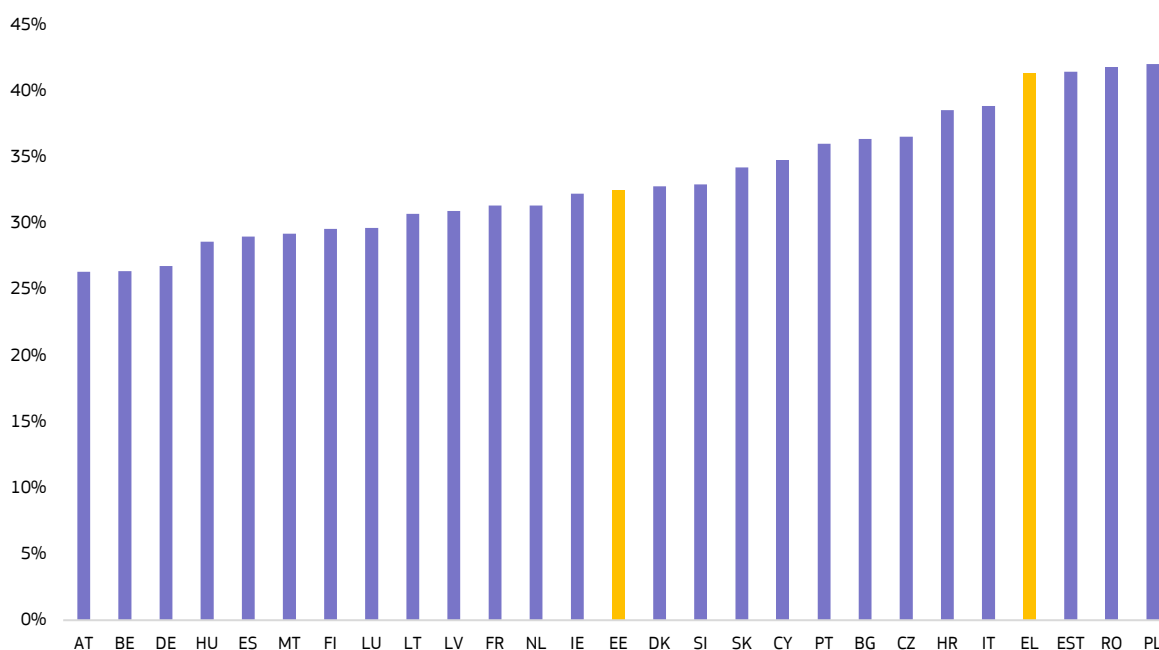
Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (ΔΟΑΤΑΠ). Βάσει του νόμου 4957/2022 που εκδόθηκε τον περασμένο Ιούλιο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, το Υπουργείο Παιδείας έχει απλουστεύσει σημαντικά τη διαδικασία αναγνώρισης, θέτοντας ως προϋπόθεση για την ακαδημαϊκή αναγνώριση την ένταξη σε δύο μητρώα που έχει δημιουργήσει ο φορέας, ένα για τα αναγνωρισμένα πανεπιστήμια του εξωτερικού και ένα για τους αναγνωρισμένους τίτλους. Η Ελλάδα συμμετείχε επίσης στο πιλοτικό πρόγραμμα «Ευρωπαϊκό διαβατήριο επαγγελματικών προσόντων για πρόσφυγες», βάσει της Σύμβασης της Λισαβόνας.

Τον Ιούλιο εγκρίθηκε νέος νόμος για τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης²⁴. Ο νόμος διαρθρώνεται γύρω από τέσσερις πυλώνες: 1) αναβάθμιση της ποιότητας των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, 2) βελτίωση του τρόπου λειτουργίας τους, 3) δημιουργία στενότερων δεσμών μεταξύ αυτών και της κοινωνίας και 4) εκσυγχρονισμός του ΔΟΑΤΑΠ. Ο νόμος

ευθυγραμμίζεται με τους στόχους του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης. Συνάδει επίσης με τη δέσμευση της Ελλάδας στο οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) για τη μεταρρύθμιση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Θα συσταθούν πανεπιστημιακά συμβούλια ως διοικητικά όργανα, τα οποία θα μοιράζονται στρατηγικές και ελεγκτικές αρμοδιότητες με το εκτελεστικό όργανο, αναθέτοντας αυτονομία στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Εισάγεται ένα νέο πλαίσιο για τον διορισμό των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού, ώστε να καταστεί πιο αξιοκρατικός και διαφανής. Η πρόσληψη επισκεπτών καθηγητών και ερευνητών από το εξωτερικό, ένα έργο στο πλαίσιο του ελληνικού σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, έχει ως στόχο να καταστήσει τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πιο διεθνή. Τα μικροδιαπιστευτήρια θα συμβάλουν στη βελτίωση των επιπέδων δεξιοτήτων των ατόμων ενώ ο νέος νόμος θα ενισχύσει την προσέλκυση εγκεφάλων και θα προσελκύσει νέες πηγές χρηματοδότησης.

²⁴ Νόμος 4957/2022.

Εικόνα 4: Γυναίκες απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης STEM ως ποσοστό του συνόλου των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης STEM, 2020 (%)

Πηγή: Eurostat (UOE), [educ_uae_grad02].

Κριτήρια επιδόσεων εφαρμόζονται για το 20 % της χρηματοδότησης των πανεπιστημίων.

Για πρώτη φορά κατά τη διάρκεια του τρέχοντος οικονομικού έτους και σύμφωνα με τον νόμο 4653/2020, αντικειμενικά κριτήρια συνδέθηκαν με το 80 % της χρηματοδότησης των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και κριτήρια επιδόσεων με το υπόλοιπο 20 % (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020). Όσον αφορά τις επιδόσεις (20 %), εφαρμόζεται ένα σύνολο κριτηρίων σε όλα τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για τη βελτίωση των βασικών ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων, και τα ιδρύματα επιλέγουν άλλα δύο κριτήρια από τα ακόλουθα: α) την αριστεία στην εκπαίδευση, στην έρευνα και στην καινοτομία, β) τους δεσμούς με την κοινωνία και την αγορά εργασίας και τη χρήση της παραγόμενης γνώσης, γ) τη διεθνοποίηση ή δ) την περιβαλλοντική βιωσιμότητα ενός ιδρύματος. Αυτή η προσέγγιση με βάση τις επιδόσεις προσθέτει διαφάνεια στη διαδικασία χρηματοδότησης των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αναδεικνύοντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματά τους. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση υποχρηματοδοτείται εδώ και χρόνια στην Ελλάδα. Φέτος, η δημόσια χρηματοδότηση θα αυξηθεί κατά 14,5 εκατ. EUR, δηλαδή σε 105 εκατ. EUR.

7. Πηγές αναφοράς

Δελτίο τύπου της Eurostat της 22ας Απριλίου 2020, <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10749941/3-22042020-BP-EN.PDF/04c88d0b-17af-cf7e-7e78-331a67f3fcd5>.

ΔΙΑΝΕΟΣΙΣ, Το νέο πλαίσιο για την προσχολική αγωγή των παιδιών 0-4 στην Ελλάδα <https://paidi.gov.gr/to-neo-plaisio/>.

Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων – 29.6.22 Στρατηγική για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και τη διασύνδεση του με την αγορά εργασίας.

Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων – 21.1.22 Voucher για τους εκπαιδευτικούς, για αγορά τεχνολογικού εξοπλισμού.

Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Βιομηχανικά διδακτορικά, Νόμος 4926/2022 Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, ΙΕΠ, Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση.

Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υπουργικές Αποφάσεις, Εγκύκλιοι –

Ανακοινώσεις – 18.4.22 Βιομηχανικά διδακτορικά και κίνητρα για προσέλκυση καθηγητών από το εξωτερικό στις νέες διατάξεις του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2020), Έγγραφο εργασίας της Επιτροπής που συνοδεύει το έγγραφο «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2025» [COM(2020) 625 final].

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2020), Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και κατάρτισης — Ελλάδα.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2020α), Προστασία της ευρωπαϊκής δημοκρατίας από τις παρεμβάσεις και τη χειραγώγηση — Σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή δημοκρατία.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2021), Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και κατάρτισης — Ελλάδα.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2022), Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού, A study on smart, effective, and inclusive investment in education infrastructure: final report (Μελέτη για έξυπνες, αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς επενδύσεις σε εκπαιδευτικές υποδομές: τελική έκθεση), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2022, <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/01ea6b48-d266-11ec-a95f-01aa75ed71a1>.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Eurostat (2021), Early leavers from education and training (Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση).

Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης και Πολιτισμού, Eurydice, Parveva T., Motiejunaite, A., Noorani, S., et al., Structural indicators for monitoring education and training systems in Europe 2021: overview of major reforms since 2015 (Διαρθρωτικοί δείκτες για την παρακολούθηση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη 2021: επισκόπηση των σημαντικών μεταρρυθμίσεων από το 2015), 2021, <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/7989f222-7f1f-11ec-8c40-01aa75ed71a1>.

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, Νόμος 4957/2022, 21 Ιουλίου 2022, Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις.

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, Κοινή Απόφαση 30246 των Υπουργείων Εργασίας και Εσωτερικών, ΦΕΚ Β 1637/05.04.2022. Συγκρότηση Εθνικού Συμβουλίου Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Εργαστήρια Δεξιοτήτων, <http://iep.edu.gr/el/psifiako-aphothetirio/skill-labs>

ΟΟΣΑ — EC (2021): Supporting Entrepreneurship and Innovation in Higher Education in Greece [Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2021): Στήριξη της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα] (2021) <https://heinnovate.eu/en/heinnovate-resources/resources/oeecd-ec-supporting-entrepreneurship-and-innovation-higher-1>.

ΟΟΣΑ (2018), Education for a Bright Future in Greece (Εκπαίδευση για ένα λαμπρό μέλλον στην Ελλάδα), Επισκοπήσεις των εθνικών πολιτικών για την εκπαίδευση, Εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι, (<https://doi.org/10.1787/9789264298750-en>).

ΟΟΣΑ (2019), αποτελέσματα PISA 2018 (Τόμος III): What School Life Means for Students' Lives (Τι σημαίνει σχολική ζωή για τις ζωές των μαθητών), PISA, Εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι (<https://doi.org/10.1787/acd78851-en>).

ΟΟΣΑ (2019), κεφάλαιο «Greece» (Ελλάδα), Education at a Glance 2019: OECD Indicators (Η εκπαίδευση με μια ματιά 2019: δείκτες του ΟΟΣΑ), Εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι <https://doi.org/10.1787/56bed548-en>.

ΟΟΣΑ (2020), OECD Economic Surveys: Greece 2020 (Οικονομικές έρευνες ΟΟΣΑ: Ελλάδα 2020), Εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι <https://doi.org/10.1787/4751e985-en>.

ΟΟΣΑ (2020a), PISA 2018 Results (Volume V): Effective Policies, Successful Schools [Αποτελέσματα PISA 2018 (τόμος V): αποτελεσματικές πολιτικές, επιτυχημένα σχολεία], PISA, Εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι, <https://doi.org/10.1787/ca768d40-en>.

ΟΟΣΑ (2021), Education at a Glance 2021: OECD Indicators (Η εκπαίδευση με μια ματιά 2021: δείκτες του ΟΟΣΑ), Εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι <https://doi.org/10.1787/56bed548-en>.

ΟΟΣΑ (2021), Suarez-Alvarez, J. (2021), «Are 15-years young prepared to cope with fake news and misinformation?» (Είναι οι 15άχρονοι προετοιμασμένοι να αντιμετωπίσουν τις ψευδείς ειδήσεις και την παραπληροφόρηση;), PISA in Focus, αριθ. 113, Εκδόσεις OECD, Παρίσι, <https://doi.org/10.1787/6ad5395e-en>.

ΟΟΣΑ (2021), κεφάλαιο «Greece» (Ελλάδα), στην έκδοση «Education at a Glance 2021: OECD Indicators» (Η εκπαίδευση με μια ματιά 2021: δείκτες του ΟΟΣΑ), Εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι (<https://doi.org/10.1787/56bed548-en>).

Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA), Education: the situation of Roma in 11 EU Member States: Roma survey: data in focus (Εκπαίδευση: η κατάσταση των Ρομά σε 11 κράτη μέλη της ΕΕ: έρευνα για τους Ρομά: τα δεδομένα στο επίκεντρο), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2016, <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/5db33bbf-e951-11e8-b690-01aa75ed71a1>.

Συμβούλιο της Ευρώπης, Τελική θεματική έκθεση, AD HOC COMMITTEE OF EXPERTS ON ROMA AND TRAVELLER ISSUES (Ειδική επιτροπή εμπειρογνομόνων για θέματα Ρομά και ταξιδιωτών) (CAHROM), Στρασβούργο, 16-19 Οκτωβρίου 2018.

Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 12ης Μαΐου 2009, σχετικά με ένα στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης («ΕΚ 2020») (ΕΕ C 119 της 28.5.2009).

Σύσταση του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2018, σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης (ΕΕ C 189 της 4.6.2018).

Carvalho, S. και Hares, S. (2020), More from Our Database on School Closures: New Education Policies May Be Increasing Educational Inequality (Περισσότερα από τη βάση δεδομένων μας για το κλείσιμο σχολείων: νέες εκπαιδευτικές πολιτικές μπορεί να αυξάνουν την εκπαιδευτική ανισότητα), Κέντρο Παγκόσμιας Ανάπτυξης. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.cgdev.org/blog/more-our-database-schoolclosures-new-education-policies-may-be-increasing-educational> (Ημερομηνία πρόσβασης 5 Μαΐου 2021).

CORDIS 2020, πρόγραμμα «Ορίζων 2020», School-community Partnership for Reversing Inequality and Exclusion: Transformative Practices of Segregated Schools (Σύμπραξη σχολείων και κοινότητας για την αντιστροφή των ανισοτήτων και του αποκλεισμού: μετασχηματιστικές πρακτικές διαχωρισμένων σχολείων).

DESI (2022), Προφίλ χώρας — Ελλάδα, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/el/node/9774>.

Lambropoulos, Haris· Panagiota, Vathi· Sarava· Karatzia-stavlioti, Eleni, THE IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON LEARNING IN GREECE INVESTIGATION OF THE UNIVERSITY ENTRANCE EXAMS (Αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 στη μάθηση στην Ελλάδα: έρευνα για τις εισαγωγικές εξετάσεις στα πανεπιστήμια), *European Journal of Education Studies*, [S.l.], τεύχος 9, αριθ. 4, Απρίλιος 2022. ISSN 25011111, [doi:http://dx.doi.org/10.46827/ejes.v9i4.4230](http://dx.doi.org/10.46827/ejes.v9i4.4230).

NESET (2021) (Δίκτυο εμπειρογνομόνων που ασχολείται με την κοινωνική διάσταση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης), Sternadel, D. (2021), «The impact of COVID-19 on student learning outcomes across Europe: the challenges of distance education for all» (Ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 στα μαθησιακά αποτελέσματα των μαθητών σε ολόκληρη την Ευρώπη: οι προκλήσεις της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για όλους), ειδική έκθεση αριθ. 2/2021 του NESET.

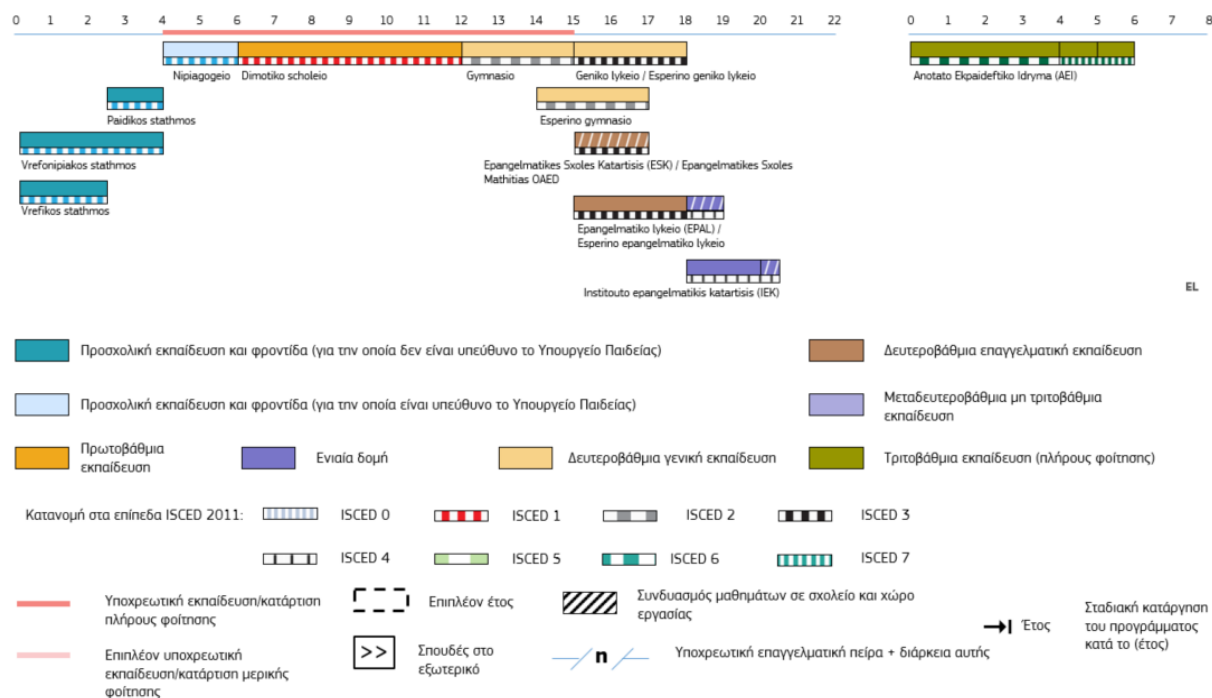
Roussakis, Y. (2017), Επισκόπηση του ΟΟΣΑ, Partial Background Report for Greece (Μερική προπαρασκευαστική έκθεση για την Ελλάδα), Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

Schleicher, A. (2022), Building on COVID-19's Innovation Momentum for Digital, Inclusive Education (Αξιοποίηση της δυναμικής καινοτομίας της νόσου COVID-19 για την ψηφιακή, χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση), Διεθνής διάσκεψη κορυφής για το επάγγελμα του εκπαιδευτικού), Εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι, <https://doi.org/10.1787/24202496-en>.

Παράρτημα I: Πηγές βασικών δεικτών

Δείκτης	Πηγή
Συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση	Eurostat (UOE), educ_uoe_enra21.
Χαμηλές επιδόσεις στις ψηφιακές δεξιότητες ατόμων κατά το όγδοο έτος σχολικής τους φοίτησης	IEA, ICILS
Νέοι ηλικίας 15 ετών με χαμηλές επιδόσεις στην κατανόηση κειμένου, τα μαθηματικά και τις θετικές επιστήμες	ΟΟΣΑ (PISA)
Άτομα που εγκατέλειψαν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση	Κύρια δεδομένα: Eurostat (LFS), edat_lfse_14 Δεδομένα ανά χώρα γέννησης: Eurostat (LFS), edat_lfse_02
Απόφοιτοι ΕΕΚ που επωφελούνται από τη μάθηση που βασίζεται στην εργασία	Eurostat (LFS), edat_lfs_9919
Ολοκλήρωση κύκλου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Κύρια δεδομένα: Eurostat (LFS), edat_lfse_03 Δεδομένα ανά χώρα γέννησης: Eurostat (LFS), edat_lfse_9912
Συμμετοχή των ενήλικων στη μάθηση	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τον συγκεκριμένο στόχο σε επίπεδο ΕΕ. Η συλλογή δεδομένων ξεκινά το 2022. Πηγή: EU LFS.
Δείκτης ισότητας	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Κοινό Κέντρο Ερευνών), υπολογισμοί με βάση τα στοιχεία του PISA του ΟΟΣΑ για το 2018.
Ολοκλήρωση ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Eurostat (LFS), edat_lfse_03
Δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση ως ποσοστό του ΑΕΠ	Eurostat (COFOG), gov_10a_exp
Δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση ως ποσοστό επί του συνόλου των γενικών κρατικών δαπανών	Eurostat (COFOG), gov_10a_exp

Παράρτημα II: Διάρθρωση του εκπαιδευτικού συστήματος

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή/ΕΑΧΕΑ/Ευρυδική, 2022. The Structure of the European Education Systems 2022/2023: Schematic Diagrams. Schematic Diagrams. Eurydice Facts and Figures. (Η διάρθρωση των ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών συστημάτων 2022/2023 — Σχηματικά διαγράμματα. Στοιχεία και αριθμοί του δικτύου Ευρυδική). Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για τυχόν παρατηρήσεις ή ερωτήσεις, μπορείτε να στείλετε ηλεκτρονικό μήνυμα στη διεύθυνση:
EAC-UNITE-A2@ec.europa.eu

Η ΒΡΕΙΤΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ

Στο διαδίκτυο (ή ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ)

Πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο Europa: https://europa.eu/european-union/index_el

Στις εκδόσεις της ΕΕ (ή ΣΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ)

Μπορείτε να τηλεφορτώσετε ή να παραγγείλετε δωρεάν και επί πληρωμή εκδόσεις της ΕΕ στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://op.europa.eu/el/publications>. Μπορείτε να ζητήσετε πολλαπλά αντίγραφα δωρεάν εκδόσεων επικοινωνώντας με την υπηρεσία Europe Direct ή με το τοπικό σας κέντρο πληροφόρησης (https://european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_el).

■ Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης